

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

PRIORITY AREAS OF INVESTMENT BANKING UKRAINE

У статті розглядаються сутність та характер інвестиційної діяльності банківських установ, визначено особливості та найбільш пріоритетні напрями розвитку інвестиційної діяльності комерційних банків в Україні та приділено увагу проблемам їх сучасного стану.

This article discusses the nature and character of investment banking institutions, and most particularly identified priority areas of investment activity of commercial banks in Ukraine and paid attention to the problems of the modern state.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, банківська система, банківські послуги, джерела фінансування

Keywords: investment, investment, banking system, banking, financing sources

Одним із показників ефективності розвитку економіки країни є активність проведення інвестиційних операцій. Особливу роль у активізації інвестиційної діяльності має відіграти банківська система, яка виступає основним посередником у перерозподілі тимчасово вільних коштів. Інвестиційна діяльність базується на наявних вільних фінансових ресурсах у потенційних інвесторів. Обсяги інвестиційних ресурсів будуть більшими, якщо у потенційних інвесторів зростають вільні кошти. Як наслідок, це може сприяти (або протидіяти) державній грошово-кредитній (монетарній) політиці. Це здійснюється через вплив на інвестиційні умови, банківську систему та регулювання грошового обігу.

Економіка України у 2008 р. зазнала безпрецедентного впливу глобаль-

ної фінансової кризи. Високодоларизований фінансовий сектор України досі потерпає від післякризового процесу зменшення обсягу використання боргових ресурсів, залежності від короткострокового загального фондування, а також довготривалих проблем з управлінням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми, та виділення невирішених раніше питань. Український та зарубіжний досвід свідчить про різнобарв'я та багатоманітність питань пов'язаних з інвестиційною діяльністю комерційних банків, що детально досліджені у працях відомих вчених та економістів, таких як: О.В. Береславська, О.Д. Вовчак, Л.Г. Кльоба, В.В. Коваленко, В.В. Колосова, Б.Л. Луців, Т.В. Майорова, Д.В.Полотенко, А.А. Пересада,

**Юрій
Василишен**
асистент кафедри
банківських
інвестицій
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет
ім. Вадима
Гетьмана»

Yuri Vasylyshen
assistant of
Investment banking
Department
SHEI «Kyiv National
Economic
University named
after Vadym
Hetman»

М.Б. Паласевич, І.С. Попіна, С.К. Реверчук.

Не дивлячись на все розмаїття робіт у вітчизняній та іноземній науковій літературі мало приділяється уваги визначенню сутності, характеру та тенденціям розвитку інвестиційної діяльності комерційних банків.

Виклад основного матеріалу. Аналіз сучасного стану банківської системи в Україні свідчить, що специфіка інвестиційної діяльності банків зумовлюється значною мірою характером і обсягом сформованої ресурсної бази. Сьогодні ж банкам ще не вдалося залучити значні обсяги довготермінових ресурсів, що, своєю чергою, гальмує інвестиційну активність банків.

Цінність банківської діяльності для будь-якої держави очевидна - це поживлення процесу відтворення за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування. Тому держава тримає курс на всебічне залучення іноземного капіталу для цього комплексу привабливих факторів.

Говорячи про інвестиції та інвестиційну діяльність в цілому в науковій літературі розглядають два напрями інвестування. Перший стосується так званих «споживчих» інвестицій, які здійснюються суб'єктами для придбання необхідних благ, а другий господарської діяльності, за якою кінцевим результатом інвестування має виступати прибуток. В умовах ринкової економіки отримання прибутку є рушійним мотивом інвестиційної діяльності. Існуюча мета опосередковується виробництвом конкретних товарів, наданням послуг, які знаходять визнання на ринку, оскільки без цього інвестиції виявляться марними. З позиції окремого банку інвестиційна діяльність здійснюється з метою одержання прибутків від операцій з цінними паперами та для забезпечення участі в статутному капіталі інших підприємств і стратегічного контролю за їх власністю і діяльністю. Крім того, банки через інвестиційну діяльність у реальному секторі намагаються створити фінансово-промислові групи, корпорації, холдинги, в яких головним суб'єктом виступають банківські установи, що фінансують інвестиційні проекти

підприємств реального сектору економіки, що є важливим для української економіки.

Характер інвестиційної діяльності комерційних банків визначається силою державного втручання в економічні процеси, ступенем ув'язки її політики з різними важливими державними інститутами та установами, до яких належить: фіскальна, монетарна, фінансово-кредитна, амортизаційна, ліцензійна і цінова політика, політика доходів і зайнятості, тощо [1].

Система регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності не є стабільною і коригується залежно від економічної політики держави у кожний конкретний період, ступеня інвестиційної активності суб'єктів господарювання тощо.

Важливим зовнішнім чинником розвитку вітчизняного фінансового сектору в сучасних умовах є глобалізація економічного життя, яка означає, насамперед, універсалізацію інвестиційних процесів, уніфікацію механізмів і технологій функціонування фінансових ринків, посилення взаємодії суб'єктів господарської діяльності різних країн на основі єдиних принципів та норм.

Для країн з перехідною економікою, як Україна, глобалізація несе вигоди, пов'язані з використанням сучасних методів управління та запровадженням новітніх технологій, відкриває доступ до нових ринків та інвестиційних джерел. На практиці ж, інвестиційний потенціал комерційного банку залишається достатньо традиційним, який поєднує власний і залучений капітал.

Як показало проведене дослідження, існує ряд об'єктивних проблем, які залишають свій відбиток на процесах інвестиційної діяльності. Так, перед банками постає низка економічних проблем щодо інвестиційної діяльності, вирішення яких тісно пов'язане з вирішенням проблем впровадження інвестицій. Основними чинниками неефективності інвестиційної діяльності представлені на рис 1.

Як бачимо, існуюча банківська система, зокрема банківська інвестиційна діяльність, не досконала, тому створення кращих умов потребує розв'язання багатьох важливих завдань

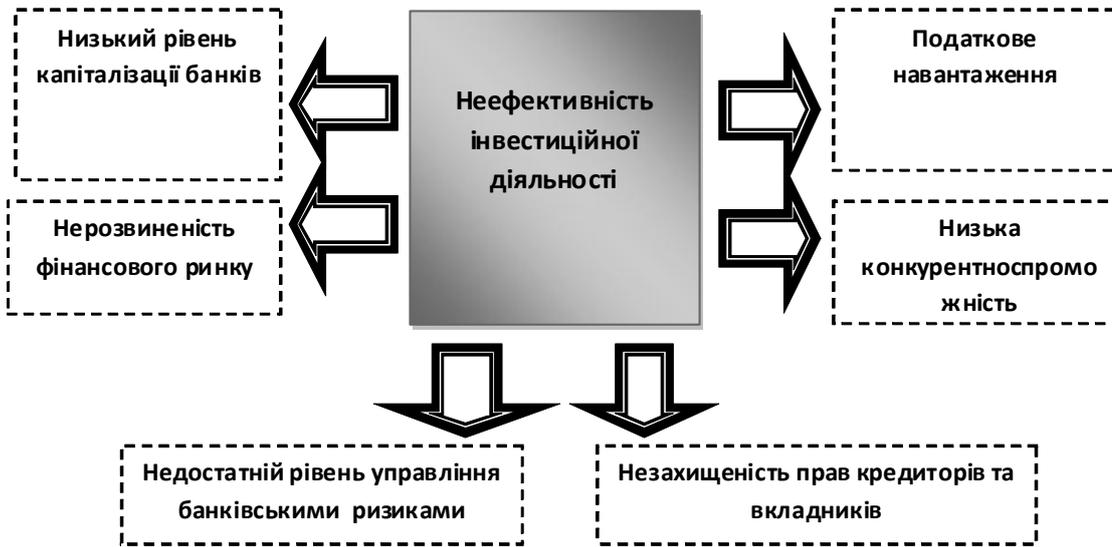

Рис. 1. Основні найбільш гострі проблеми банківської інвестиційної діяльності *

Джерело: складено автором

На наш погляд, у контексті розв'язання існуючих проблем, необхідно окреслити шляхи вдосконалення та тенденцій розвитку банківської інвестиційної діяльності, що, зокрема, дасть можливість створити відповідні обсяги фінансових ресурсів та посилювати вплив на умови виникнення позитивних тенденцій у банківській сфері. Зокрема, варто назвати такі як:

- Мобілізація комерційними банками необхідних грошових коштів; розділ ризиків інвестиційної діяльності; сприяння підвищенню прибутковості інвестиційної діяльності.

- З метою реалізації проектів економічного та соціального розвитку економіки комерційні банки маневрують на міжнародних фінансових ринках задля залучення фінансових ресурсів в різних формах та на різних умовах.

- Дослідження банківської системи України та тенденцій її розвитку дають підстави стверджувати, що остання діє на загальних принципах відповідає рекомендаціям Базельського Комітету з питань банківського нагляду, а також принципам, що покладені в основу «Базель II».

- Відбувається посилення процесів консолідації та концентрації банківського капіталу, як важливої складової прибутковості комерційних банків.

- Національний банк України здійснює політику щодо зниження вимог до рівня обов'язкового резервування; зниження облікової ставки.

- Комерційні банки інтенсивно працюють у сфері Internet банкінгу та інших сучасних інформаційних технологій.

- Подальша активізація банків забезпечується новими вимогами до граничної суми розрахунків з готівкою в межах банківської системи, що призведе до збільшення кредитування економіки, поліпшення ліквідності банківської системи, зниження обсягів валюти поза банками і навіть до зростання ВВП.

- Комерційні банки продовжують політику зменшення обсягів вкладень у корпоративні цінні папери, одночасно збільшуючи їх у державні.

- Перспективи розвитку банківської інвестиційної діяльності України частково залежать від розвитку інституту іпотечного кредитування, що дасть змогу розширити спектр діяльності банків.

- Сучасними банками провадиться політика активізації проектного фінансування, що базується на застосуванні різноманітних форм такої участі, окремими з яких, наприклад, можуть бути: венчурне фінансування; інноваційне акціонування.

- Інвестиційний характер банків також можна визначити трикутником взаємодії «держава-банки-приватні інвестори», що обґрунтовує необхідність застосування механізму консорціумного кредитування. Перспективність такого інструменту підкреслюється тим, що є важливим організаційно-економічним

* Складено автором самостійно

механізмом із розподілу кредитного ризику між комерційними банками, уповноваженими державними інститутами та інвесторами (у тому числі іноземними).

- Створення умов для перспектив лізингового бізнесу банків вирішує одну з найнагальніших потреб, з якими стикаються лізингові компанії, тим самим банк відкриває перед нею доступ до стабільного та довгострокового фінансування, встановлюючи низький рівень вартості послуг та отримання значної конкурентної переваги.

Також, у зв'язку з викладеним вище необхідно констатувати, що вже сьогодні урядом країни зроблено чимало кроків щодо вдосконалення правової бази банківської діяльності України.

Отже, без чіткого визначення стратегічних пріоритетів інвестування механізм банківської системи та ефективність інвестиційних процесів втрачає цілеспрямованість, конкретність та не забезпечує досягнення поставленої мети. Визначення тенденцій інвестиційної діяльності банків є особливо важливим для реалізації загальної інвестиційної політики, особливо за сучасних умов. Тенденції розвитку, що намітилися в банківській інвестиційній діяльності, вимагають розробки нових інноваційних підходів до її фінансового забезпечення, які мають відповідати стратегічним цілям та економічним можливостям держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Л.Л. Гриценко. Державна інвестиційна політика: сутність, цілі та завдання / Л.Л. Гриценко [Електронний ресурс] - Режим доступу [http://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kntu.kr.ua%2Fdoc%2Fzb_22\(2\)_ekon%2Fstat_20_1%2F15.pdf&ei=bLhNUrb8E4Xaswaez4DwBg&usg=AFQjCNGHsbsDD8iBFrZ4FAhG8A1i8Cz-BA&bvm=bv.53537100,d.Yms&cad=rjt](http://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kntu.kr.ua%2Fdoc%2Fzb_22(2)_ekon%2Fstat_20_1%2F15.pdf&ei=bLhNUrb8E4Xaswaez4DwBg&usg=AFQjCNGHsbsDD8iBFrZ4FAhG8A1i8Cz-BA&bvm=bv.53537100,d.Yms&cad=rjt)

2. Пересада А.А., Майорова Т.В. Інвестиційне кредитування: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2002. - С. 16-17;

3. Пересада А.А. Інвестування: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2004. - С. 9-134;

4. Воробйова О.І. Аналіз тенденцій в інвестиційній діяльності банків України / О.І. Воробйова // Экономика и управление. - 2009. - №1. - С. 10-16.

REFERENCES

1. Hrytsenko L.L. Derzhavna investytsiyna polityka: sutnist', tsili ta zavdannya / L.L. Hrytsenko [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: [http://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kntu.kr.ua%2Fdoc%2Fzb_22\(2\)_ekon%2Fstat_20_1%2F15.pdf&ei=bLhNUrb8E4Xaswaez4DwBg&usg=AFQjCNGHsbsDD8iBFrZ4FAhG8A1i8Cz-BA&bvm=bv.53537100,d.Yms&cad=rjt](http://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kntu.kr.ua%2Fdoc%2Fzb_22(2)_ekon%2Fstat_20_1%2F15.pdf&ei=bLhNUrb8E4Xaswaez4DwBg&usg=AFQjCNGHsbsDD8iBFrZ4FAhG8A1i8Cz-BA&bvm=bv.53537100,d.Yms&cad=rjt).

2. Peresada A.A., Mayorova T.V. Investytsiynе kredytuvannya: Navchal'nyy posibnyk. - K.: KNEU, 2002. - 344 s.

3. Peresada A.A. Investuvannya: Navchal'nyy posibnyk. - K.: KNEU, 2004. - 455 s.

4. Vorobyova O.I. Analiz tendentsiy v investytsiyniy diyal'nosti bankiv Ukrayiny / O.I. Vorobyova // Ekonomika y upravlenye. - 2009. - #1. - S. 10-16.